

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre. 6 korona.
 Éves részre 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:

szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
 Városi közeleltár (városház,
 földszint 7. sz. i. és küldendő
 a kéziratok.)

KIADÓNYIVAL:
 Városi könyvnyomda-vállalat
 irodája, ide küldendő
 az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felelős szerkesztő: **KONCZ AKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Debreczen sz. kir. város 1908. évi költségelőirányzata.

Roncsik Lajos főszámvevő a f. hó 26-dikán tartott tanácsülésen bemutatta városunk 1908. évi költségelőirányzatát a következőkben:

2880.
1907. sz. v.

Tekintetes Tanács!

Városunk 1908. évi költségelőirányzati javaslatát az 1886. évi XXI. t.-c. 17-ik §-a értelmében tisztelettel bemutatom.

I. A rendes bevétel	2.610.053 K 65 F.
II. A rendkívüli bevétel	343.165 K — F.
Összes bevétel	2.953.218 K 65 F.

Ezzel szemben:

I. A rendes kiadás	2.632.064 K 48 F.
II. A rendkívüli kiadás	499.684 K 92 F.
Összes kiadás	3.131.748 K 40 F.

A bevétel és kiadás közt mutatkozó 178.530 korona 70 fillér hiány 1.051.000 korona egyenes állami adó 16,5%-ában fog nyerni fedezetet.

Ezen háztartási költségelőirányzati javaslat részletezése s a f. évi előirányzati összegtől való eltérése részint az indokolás rovatában, részint a csatolt mellékletekben feltalálható.

E jelentés keretében általánosságban szükségnek tartom felemlíteni a következőket:

1. Nemesak az ingyenes fajta, de a közgyűlés akaratainak megfelelőleg az ingyenes fa érteke is szerepel és pedig ezuttal első ízben, előirányzati javaslatomban.

2. A VI. cinnél — Erdőség — a fa árát erdőmesteri javaslat alapján feljebb emelve illesztetem be, anélkül azonban, hogy e miatt a fakompetenciának a közgyűlés által megállapított ára változást szenvedne. A fa ára emelkedését kellőleg megindokolja a termelési költségek fokozatos s ki nem kerülhető emelkedése.

3. A drágasági pótlékok a fizetésrendezésnek függőben léte miatt az egész évre kiterjesztőleg vettem fel, anyival inkább, is, mert annak készséges megadása elől a Tek. Biz. Közgyűlés a folyó évben sem zárkózott el.

Egyidejűleg betérjesztem az összes alapítványoknak költségelőirányzatát is, azon kérrsel, miszerint mondja ki a közgyűlés:

a) hogy az egyes kiadási címek alatt felsorolt rovatoknál az átruházást engedélyezi;

b) hogy a most megállapítandó pótladó késedelmes fizetése esetében az állami adók után szedhető késedelmi % szedése engedélyeztetik.

Végre nem mulaszthatom el e jelentés kapcsán a Tek. Közgyűlés figyelmét a Hortobágy hasznosítása kérdésének minél gyorsabb, szerencsés és köznyugvársra való megoldására felhívni, mely szerencsés megoldás jövőre az ez által még mutakozó közköltő teljes megszűnését vonná maga után.

Debreczen, 1907 aug. 25.

Tisztelettel:

Roncsik Lajos,
főszámvevő.

A Hortobágy hasznosítása.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Hortobágy hasznosítása ügyében kiküldött albizottságnak 1907. évi aug. hó 19-ik napján tartott ülésében.

Jelen voltak:

Kovács József polgármester elnöklöte alatt: Király Gyula tanácsnok, Aczel Géza főmérnök, Dr. Tüdös János, Rickl Antal, Juhász Ignác, Polgári Bálint biz. tagok és Dr. Tóby Elek h. biz. jegyző.

12/1907.

Elnöklő polgármester az ülést megnyitván, bejelenti, miszerint a mai bizottsági ülés tárgya a Hortobágy hasznosítása ügyében alakított albizottság kebeléből kiküldött szűkebb körű albizottság írásban beadott javaslatának tárgyalása.

A javaslat felolvasása után elnöklő Polgármester felteszi azon kérdést, hogy a bizottság az írásban beadott javaslatot általánosságban részletes tárgyalás alapjául elfogadja-e vagy nem?

A bizottság a felolvasott javaslatot a szűkebb körű albizottságnak általánosságban részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Ezután a javaslatot részleteiben is letárgyalván, véleményét ide vonatkozólag a következőkben foglalja össze:

a közgyűlés által már kimondott azon elvnek fentartásával, hogy a Hortobágy mint állattenyésztési terület hasznosítandó a jövőben is, bizottságnak első sorban szükségének tartja, hogy a Hortobágyon a mi viszonyainknak megfelelő eredményesebb állattenyésztés módozatai gyakorlati megállapíthatására a Hortobágyon meg-

határozandó időre kísérleti telep létesíttessék, oly módon, hogy 3000 hold öntözés céljaira a földmivelésügyi m. kir. miniszteriumnak engedjék által s ezen terület mellett 3000 hold mint olyan legelőterület szakíttassék ki, mely szintén csurgalék vízzel megöntözendő leend.

Ezen kísérleti telep kezelésére a földmivelésügyi m. kir. miniszter urreal egyetértőleg kezelési szabályzat és kísérleti időtartam állapíttassék meg.

Hogy pedig addig is, amíg ezen kísérleti telep eredménye a Hortobágy területére kiterjeszthető volna s hogy az állattenyésztés biztosabbá és lehetőleg sikeresebbé tétessék, javasolja a bizottság:

1. Hogy hatalmaztassanak fel az egyes gulyatartó gazdaságok, illetve egyes jószágtartásra alakult gazdacsoportok, hogy a részükre az intéző bizottság elnöke által kijelölendő területeken az intéző bizottság felügyelete alatt a legeltetést tilalmazhassák s azokon szénát kaszáltathassanak, amely széna azonban a Hortobágy területéről ki nem szállítható, hanem a Hortobágy területén étetendő fel, az oda legeltetésre kihajtott jószágok által. — Az ezen kérdés körül felmerülhető vitás kérdések s panaszok felett a városi tanács dönt.

A hortobágyi legelőre kihajtott összes jószágokra a Hortobágyot a mai napig terhelő költségeken felül 60.000 korona az eddigi módok szerint vetessék ki.

Mint hogy pedig ezen kaszáltatási felhatalmazás folytán is a legeltetési rendszerben változás áll be, bizottságunk szükségesnek tartja, hogy a legeltetési szabályzat a viszonyoknak megfelelően átdolgoztassék; ehhez képest utasítandó volna a városi tanács, hogy a legeltetési szabályzatot vegye revízió alá és javaslatát a szabályzat módosítására egy év alatt terjessze elő.

A bizottság felkéri polgármester urat, hogy a kísérleti telep berendezésére, üzemeire vonatkozólag a földmivelésügyi m. kir. miniszteriumban szerezzen magának tájékoztatást s hogy ezen jegyzőkönyv hitelesítésére 10 napon belül ezen bizottságot összehívni sziveskedjék.

Miről elnök polgármester jkyton értesítendő.
Kmf.

Varga Károly,
biz. jegyző.

A kulturpalota helye.

A Muzeumok és Könyvtárak országos főfelügyelőségének megbízásából Fehérpatáky László dr. udvari tanácsos, a nemzeti muzeum könyvtárának igazgatója városunkban időzött az építendő kulturpalota ügyében. Az igazgató íttéle alatt sorba járta mindama épületeket, melyek alkalmasak volnának a kulturpalota céljaira. A telkek megtekintése után meglátogatta Kovács József polgármestert és városunk fejével valamint Oláh Károly kulturatanácsnokkal hosszasan tárgyalt ezen kérdésben.

A közművelődési ház felépítésénél négy hely jöhet figyelembe; még pedig a következők sorrendben: 1. A Piac-utcai Szikszai—Tábornoki házak udvarai. Ezeket mindenek felett igen kedvező köz-

ponti fekvésük ajánlja, amely a kulturpalotában elhelyezendő intézmények látogatottságai — ismervén a debreczeni viszonyokat — feltétlenül biztosítja. De ha ily nagy értékű telket a város még a kultúra számára sem volna hajlandó átengedni, akkor 2. ott van a Kossuth-utcában, a színház szomszédságában, közel a város legfőbb forgalmi utvonálahoz, a Komáromy és Bészlerházak területe. Ez a körülbelül 65 öl hosszú telek hatalmas, imponáló homlokzat építését engedi meg s rajta 3 oldalról szabadon állhat a palota. A városi közgyűlésnek csak egy határozatot kell hoznia, hogy a központi rendőrségi palotát nem ezen a helyen, hanem másutt, mondjuk a Hatvan-utcai 23. sz. ház telkén építteti. 3. Ideális elhelyezést nyerhet a kulturpalota Péterfia és Vár-utca által határolt ama több mint 3000 négyzetűtel tévő területen, amelynek egy részére az új ref. főgimnázium fog épülni már a közel jövőben. E helyen egymás szomszédságában öt szép nagy telke van a kollégiumnak és kettő a ref. egyháznak. Ezek a főgimnázium mellett kényelmesen elfér a kulturpalota is. Ez esetben az Árpád- és Anjoukori Debreczen szívében, legősből kultusz és kulturintézményeinek: a nagytemplomnak, az egyetemmel fejlesztendő scholának, a papi és tanári lakásoknak szomszédságában, az Emlék-tertek mellett emelkednék a közművelődés háza.

Ily módon talán könnyebben keresztülvihető volna az a terv is, hogy a kollégium a maga muzeális gyűjteményeit, amelyek ezidőszerint még szakemberek által is nehezen hozzáférhetőek, a kulturpalotában helyezné el letétül. Sőt a róiskola anyakönyvtára is megfelelő, modern helyiséget kaphatna a kulturpalotában. Természetes, hogy ez csak úgy volna keresztülvihető, ha a telkek tulajdonosai: a kollégium és a debreczeni egyház a szép és nagy kulturális cél érdekében a telkek értékének lehetőleg alacsony áron való megállapításával áldozatkészséget tanusítanak.

Végül 4. sorba jön a Hatvan-utcai 23. sz. ház telke, amely már a városé s amelyet annak idejében egyenesen e célra szereztek meg. Igaz, hogy a telk elég közel fekszik a központhoz, területe is megüli az 1000 négyzetöget; azonban alakjánál fogva kevésbé alkalmas monumentális jellegű középület elhelyezésére. E bajon csak úgy segíthetni, ha a jobb vagy balfeleli szomszédtelek is hozzá csatolattik.

A kulturpalota építése sürgős feladat; ez az egyik szempont, amely a kérdés elbírálásánál mérlegbe esik. A másik pedig az, hogy oda építsék, ahol minél több ember az útjában találja.

A postaigazgatóság körlevele.

Leveléskézrénnyek ügyében.

A levélkézbesítés gyorsítása és a levélhordók fárasztó munkájának megkönnyítése céljából felelte szükségességnek mutatkozik, hogy az emeles bérházakban az egyes lakók címére érkezett levelezés befogadására lehetőleg a földszinten a kapu bejárata alatt, esetleg a házfelügyelő földszinti helyisége mellett, levélgyűjtőszekrények alkalmaztassanak.

E nagyérdemű ujitást, melynek előnyeit s emberbaráti hasznát szinte felesleges fejtegetni, be szándékszik most hozni a nagyváradai postaigazgatóság is, midőn a kereskedelemügyi miniszter július 8-iki íly iratu leirata alapján a debreczeni emeletes bérházak tulajdonosaihoz felhívást bocsát ki. Bizton reméljük, hogy a háztulajdonosok teljes készséggel fognak engedni ennek a kérelemnek, mely ugyszólván semmi terhet sem ró rájuk.

A postaigazgatóság Debreczen város tanácsát is felkérte arra, hogy az építési szabályrendelet módosítása, esetleg jogerős közgyűlési határozat alapján, avagy az építések engedélyezése alkalomán szerezzen érvényt ennek a humánus és közegészségügyi célt szolgáló berendezés életbe léptetésének.

Siket Traján postaigazgatónak a debreczeni emeletes bérházak tulajdonosaihoz kibocsátott felhívása következőleg hangzik:

Közismert tény, hogy a vidéki központok rohamos fejlődése és forgalmának folytonos emelkedése a postai kézbesítőkre napról-napra súlyosabb feladatot ró. A kézbesítési kerületek szaporítása, illetve a levélhordók létszámának szükséges emelése által iparkodom ugyan kerületeim városainak örvendtes fejlődésével lépést tartani és a felelősségteljes postakézbesítés terhes szolgálatán segíteni, de ezek a jótékony hatású intézkedések egymagunkban a célravezető sikert nem biztosíthatják. Egy-egy levélhordónak, aki a város belső, kiépült részében kézbesített, ma is naponta átlag 3000 méternyi lépcső utat kell megmásznia, ha feladatának lelkiismeretesen akar megfelelni.

Ilyen munka mellett nem csoda, ha a levélhordók a sok lépcsőmászástól idő előtt megrokkannak és kidőlnek.

De a mai kézbesítési rendszer mellett a kézbesítők nemcsak a saját egészségüket teszik kockára, hanem epidémiák és más kedvezőtlen egészségügyi viszonyok közepette a velük érintkező közönséget is kellemetlen helyzetbe sodorhatják az által, hogy sok esetben oly lakásokban is megfordulnak, hol ragályos betegség van és így a betegség csíráit szélhordva, bizonyos esetekben a közegészséget is veszélyeztetik.

Ezen a bajon csak úgy lehet segíteni, ha közös akarattal alkalmat és módot keresünk arra nézve, hogy a levélhordók a közönséggel közvetlenül csak az elkerülhetetlen szükséges esetekben érintkezzenek.

E cél elérésére legalkalmasabb az a berendezés, mely pl. Budapesten néhány újabban épült házban már is létesült, hogy a ház kapualjában a lakásjelző tábla helyébe minden egyes lakó számára zárható levélgyűjtőszekrény van felállítva, még pedig oly alakban, hogy az összes levélgyűjtőszekrények a szokásos jelzőtáblánál nagyobb helyet alig foglalnak el.

Ha most már valamelyik lakó részére nem könyvelt levélpóstaí küldemény érkezik, a levélhordó ezt a küldeményt a címzett szekrényébe dobja, egyben pedig a címzettet felszengeti, ki

a neki legalkalmasabbnak látszó időben lejön, a szekrényt a rendelkezésre bocsátott kulccsal kinyitja és a részére érkező küldeményt magához veszi.

Ilyen kezelést mellett a levélhordó nem kénytelen az emeletet megmászni csak azért, hogy például egy képes levelezőlapot vagy egy nyomtatványt kézbesítsen. De ez a jelzett berendezés abból a szempontból is fontos, hogy míg a mai kézbesítési rendszer mellett, hol a kézbesített levelezés sok esetben nem magának a címzettnek, hanem más hozzátartozók hiányában a cseledeknek adatik át, e levelezés könnyen el is kalódhat, addig a levélitok a javasolt változással jobban van megőve, mert a szekrény tartalmához a címzett tudtán, akarátán kívül más nem férhet.

Felelegesé válik e szerint az ajtóra kifüggesztett levélsekreány is, mely kellő biztonságot amugy sem nyújt s azonfelül az ajtót is rongálja.

Ugy a levélhordók javára, mint a lakók kényelmére szolgáló eme előnyök elérése nem követel nagyobb áldozatot, mert például a magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegyének Budapesten József-utca 23. sz. alatt levő házában fallalított ilyen levélgyűjtőszekrény, mely a fent vázolt követelményeknek minden tekintetben megfelel, összesen 360 koronába került.

Ha most már ebből a költségéből az amugy is szükséges lakásjelző tábla árát levonjuk, oly csekély többletkiadás merül fel, mely nagyobb építkezéseknél az elérhető előnyök figyelembe vétele mellett számba se jöhet.

A humanus cél és a közérdek szempontjából tisztelettel arra kérem, hogy a ... szám alatt és most épülő házban ily levélgyűjtő szekrény berendezést létesíteni sziveskedjék. Ha ezen kérelmem meghallgatásra talál, úgy az a humánus és közegészségügyi szempontok figyelembe vétele mellett a lakóknak is oly előnyököt biztosít, melyek aránylag csekély áldozattal elérhetők.

Az efféle levélgyűjtőszekrények különféle fajtáiról, azok külső alakjáról, méreteiről és áráról az oltani első számú postahivatal főnöke kimerítő fölvilágosítást nyújt.

Kelt Nagyváradon, 1907. évi aug. hó 25-én.

M. kir. Posta- és Távirada
igazgatóság.

1907. évi III. törvénycikk

a hazai ipar fejlesztéséről.

(Szentelést nyert 1907. évi január hó 9-án. Kihirdetett az Országos
Törvénytárbán 1907. január hó 12-én.)

(Folytatás.)

Magyarországi mezőgazdasági szeszfőzdékre nézve e tekintetben is a m. kir. földművelésügyi miniszter a kereskedelemügyi és pénzügyi m. kir. miniszterekkel egyetértőleg jár el.

A törvény ezen §-ában említett föltételek a kedvezmények előzetes biztosítása, illetőleg engedélyezése alkalmával, az erre vonatkozó miniszteri rendeletben megállapítottak.

Ha a vállalat a föltételek bármelyikének módosítását kíváná, vagy az alkalmazottak honosága és a hazai beszerzés kötelezettsége alól fölmentést kérne, tartozik ez iránt esetről-esetre a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez fordulni, horvát-szlavonországi vállalatokra vonatkozó kérelem a bán útján is előterjeszhető. A kérelem mindenkor részletesen indokolandó.

49. §.

1. Azon gyárak és ipartelepek, amelyek az egész vállalatra nézve részesülnek állami kedvezményekben, kötelesek a három évi adókimutatási időszak első évében (január hó 31-ig) egyfelől kimutatni, hogy a vállalatokban előállított gyártmányok, illetőleg iparcikkok mindegyikére kiterjednek-e az engedélyezett állami kedvezmények, és másfelől igazolni, hogy a raktáraiban más vállalatok gyártmányait nem tartják.

2. Azon gyárak és ipartelepek, amelyek nem az egész vállalatra, hanem annak csak bizonyos részeire nézve részesülnek állami kedvezményekben, a fent kitézött határidőben szabályszerű adóvallomást tartoznak adni.

Ezeknek a vállalatoknak kedvezményei az utasítás 23. §-a rendelkezéseinek megfelelően megállapított százalékos arányszám szerint érvényesíthetnek.

Ha azonban a három éves kivetési időszak közben az arányszám megállapításánál alapul vett viszonyok lényegesen megváltoznak, vagyis ha a kedvezményezett és nem kedvezményezett üzemágak évi termelésének egymáshoz való viszonya lényegesen nagyobb vagy kisebb lett, vagy pedig ha újabb üzemág is vétetik fel a gyártás körébe, a kedvezményekben részesülő vállalat tartozik ezt a kedvezménynek különbeni elvesztésének terhe alatt az illetékes ker. kir. iparfelügyelőnek, illetőleg Horvát-Szlavonországonban a bánnak és m. kir. pénzügyigazgatóságnak (Budapestben a kir. adófelügyelőnek) a százalékos arányszám újabb való megállapítása végett bejelenteni.

3. A kedvezményekben részesített nyilvános számadásra kötelezett vállalatok még abban az esetben is, ha a vállalat mindegyik üzemágára adómentességet élveznek, kötelesek évenként (március hó 15—31. közti időben) részletes adóvallomást adni, illetőleg az 1875. évi XXIV. törvény-cikk 10. §-a értelmében mérlegelt, nyereség-vesztés számlát és közgyűlési jegyzőkönyvi kivonatot beterjeszteni, valamint a III. osztályu kereset adó, illetőleg tőkekamatadónak a vállalat szavatossága mellett leendő kivetése végett kimutatni azokat az összegeket, amelyeket igazgatósági és felügyelő bizottsági tagjai s tisztviselői részére jutalékok címén és netán felvett elsőbbségi vagy jelzálogkölesnök után kamatok címén az elmúlt évben kifizettek.

Az 1. pont alatt említett adatok helyességét szükség esetén a pénzügyigazgatóság megkeresésére az illetékes ker. kir. iparfelügyelő, a hatósága alá tartozó bányá- és egyéb vállalatokra nézve (lásd az utasítás 41. §-át) pedig az illetékes m. kir. bányakapitányság bírálja el.

50. §.

Az állami kedvezményekben részesített gyárak, illetve ipartelepek tulajdonosai a törvény 1. §-ának b) pontja szerinti őket megillető bélyeg- és illetékkezdmények érvényesítése érdekében a m. kir. központi díj- és illetékiszabási hivatal, illetőleg az illetékes pénzügyigazgatóságok és m. kir. adóhivatalok fölhívására kötelesek mindazokat az adatokat beszoálltatni, amelyek a kedvezményekben való részesülés iránti igény igazolása céljából szükségesek.

51. §.

A kedvezményben részesülő cognacgyárak a kedvezmények ellenében kikötni szokot és a jelen utasításban részletezett egyéb föltételeken kívül kötelesek magukat az utasítás 52 §-ában megállapított ellenőrzésnek és állandó pénzügyőri felügyeletnek alávetni.

A kedvezményezett cognacgyár tulajdonosa és végből tartozik a vállalat közvetlen és állandó felügyeletére kirendelt pénzügyőri közegek számára arra alkalmas fűthető helyiségeket, mint lakást és irodát átengedni és a lakóhelyiségek, valamint az iroda számára a fűtéshez és világításhoz szükséges anyagot szolgáltatni és az államkincstárnak az állandó felügyelettel felmerült költségeket megtéríteni.

A kedvezményekben való részesítés további föltétele me az is, hogy a cognacgyár zárt területre szeszt és mesterséges cognac gyártásra alkalmas eszenciákat vagy szagosító anyagokat bevinni nem szabad.

52. §.

A kedvezmények szempontjából a cognacgyárak pénzügyőri közegek állandó ellenőrzése alatt állanak.

A pénzügyőri közegeknek feladatai e téren a jelen utasításban és a kedvezményeket engedélyező rendeletben megállapított föltételek teljesítésének ellenőrzésén kívül a következők:

1. Az állandó felügyeletre kirendelt pénzügyőri közeg tartozik a gyártelepre érkezett minden bor-szállítmányból a szállítmány mennyiségének feljegyzése mellett mintát venni, izelés által megállapítani, vajjon a szállítmány tényleg bor-e, némkülönb ennek szesztartamát megállapítani. Tartozik továbbá a mintának egy részét lepecsételven és a szükséges jelzésekkel ellátva utólagos ellenőrzés céljából vissza tartani és gondosan megőrizni. A m. kir. földmívelésügyi miniszter, horvát-szlavonországi cognacgyárakra nézve pedig a bán által ezzel megbízott szakközlegnek jogában van, hogy a lepecsételt és visszatartott bormintákat megvizsgálhassa, e célból a lepecsételt palackokat fölbonthassa, azokból annyit, amennyi a vegyvizsgálathoz szükséges, más palackba átöntessen, ezt a pénzügyőri közeg által ennek pecsétjével lezárathassa és a jelen §. 3. pontjában megjelölt vegykísérleti állomásnak beküldhesse. Az illető mintának visszamaradt része az eredeti palackban a pénzügyőri közeg által ismét lepecsételendő és továbbra is megőrzendő.

2. Minden bor-szállítmány, mielőtt a gyár szabad rendelkezésére bocsáthatnák, az állandó felügyeletre kirendelt pénzügyőri közeg által hektoliterenkint két kilogramm konyhasóval denaturálják.

3. Olyan esetekben, amikor kétely merül fel az iránt, vajjon a szállítmány tényleg bor-e, vagy ha a bor szeszartama a 15 térfogat-százalékot meghaladja, köteles az állandó felügyelettel megbízott pénzügyőri közeg a szállítmányból vett minta egyik részét azonnal az országos chemiai intézet és központi vegyikísérleti állomáshoz Budapestre, Horvát-Szlavonországokban pedig az ott működő legközelebbi országos borvizsgáló intézethez abból a célból megküldeni, hogy megállapítsák, vajjon az tényleg bornak tekinthető-e? Mindaddig, míg a központi vegyikísérleti állomástól a válasz be nem érkezik, a szállítmány hivatalos ellenzár alatt tartandó, és tagadó válasz esetén a szállítmány a gyár szabad rendelkezésére nem bocsátható és a tényállásról a gyártelepre névve illetékes m. kir. pénzügyigazgatóságához azonnal jelentés teendő.

4. A gyártelepről kiszállítandó minden egyes cognacküldemény alkohol-foktartalma és a küldemény mennyisége az állandó felügyeletre kirendelt pénzügyőri közeg által megállapítandó és egy, erre a célra vezetendő előjegyzésbe bevezetendő.

A kedvezményeket engedélyező rendeletben megállapított feltételek az illetékes iparfelügyelő is köteles ellenőrizni.

53. §.

A pénzügyőri közegek ellenőrzése alá tartoznak a jelen utasítás 16. §-ában említett iparsóraktárak is, amennyiben azokban nem denaturált iparsó raktároztatik.

54. §.

A kedvezményezett mezőgazdasági szeszfőzdek és szeszfinomítók a kedvezmények szempontjából a pénzügyőri közegek ellenőrzése alatt állanak.

A mezőgazdasági szeszfőzdeket és szeszfinomítókat a pénzügyőri közegek ellenőrzik abból a szempontból, hogy a mezőgazdasági szeszfőzdek, illetőleg finomítók közé való soroztatásnak összes feltételei megvannak-e. A pénzügyőri közegek ellenőrzik azt is, hogy a kedvezményezett mezőgazdasági szeszgyár, illetőleg finomító tulajdonosa megfelel-e a törvény 7. §-ában megállapított azon kötelezettségének, hogy a gyári személyzetnek legalább háromnegyed része magyar konos legyen, és hogy összes üzemi és berendezési szükségleteit a hazai ipar, illetve termelés révén köteles fedezni. Az utóbbi két feltétel ellenőrzésére az illetékes iparfelügyelő is megfelelően utasítvák. (Lásd az utasítás 56. §-át.)

55. §.

Ha a pénzügyőri közegek a kikötött feltételek teljesítése tekintetében szabálytalanságot vagy mulasztást észlelnek, vagy arról győződnek meg, hogy

valamely kedvezményezett mezőgazdasági szeszfőzdenél a mezőgazdaságiak közé való sorozás iránt megszabott feltételek bármelyike már eredetileg hiányzott, vagy hiánya utólagosan állott be, erről szolgálati uton haladéktalanul jelentést tartoznak tenni az illetékes pénzügyigazgatóságnak, amely a jelentést a m. kir. pénzügyminiszterhez terjeszti fel, aki a jelentést, ha magától országos mezőgazdasági szeszgyárról vagy finomítóról van szó, a földmivélsügyi m. kir. miniszterhez, ha pedig cognacgyárról vagy társországbeli szeszgyárról, finomítóról van szó, a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez teszi át további megfelelő eljárás végett.

56. §.

Az iparfelügyelők az ezen utasítás 41. §-ában említett bányászati telepek kivételével az állami kedvezményekben részesített gyárakról és ipartelepekről nyilvántartást tartoznak vezetni, mely nyilvántartásba följegyzendő a kedvezményekben részesített vállalat cége, illetőleg tulajdonosának vagy bérelőjének neve, a vállalat helye, az engedélyező rendelet kelte és száma, a kedvezményekben részesített iparcikkek, az esetleg ezeken kívül gyártott iparcikkek, a kikötött feltételek és a kedvezmények kezdő és lejáratú időpontja.

Kötelesek ezen gyárakat és ipartelepeket évenként egyszer, lehetőleg a rendes gyárvizsgálatokkal kapcsolatban megvizsgálni és külön jelentést tenni arra névbe, hogy a szóban levő ipartelepeken megvannak-e mindazon körülmények és teljesítettek-e mindazon feltételek, amelyekhez a kedvezmények engedélyezése kötöttet, és amelyeket a jelen utasítás megállapít.

Ha a vizsgálat alkalmával kitűnnék, hogy valamely feltétel nem tartatott be, hitelt érdemlő adatok alapján megállapítandó és a jelentésbe az okok közlésével együtt beveendő, hogy ez indokoltnak tekinthető-e.

A kedvezményekben részesített bányászati telepekre névbe a jelen §-ban megállapított teendőket a m. kir. bányakapitányságok végzik.

Az ellenőrzés eredménye a nyilvántartásban följegyzendő és az erre vonatkozó jelentések közvetlenül a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez terjesztendők fel, aki azokat a m. kir. pénzügyminiszterrel közli.

Horvát-Szlavonországi ipartelepek ellenőrzésére vonatkozó jelentések a bán útján terjesztendők föl a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez.

A kedvezményekben részesített mező- és erdőgazdaságot érintő magyarországi ipartelepeket, cognac- és pezsgőgyárakat, gyümölcs- és zöldségkonzervgyárakat, selyemgombolyító és sodrógyárakat is ide értve, a m. kir. földmivélsügyi miniszter szakközegei bármikor megtekinthetik.

57. §.

A pénzügyigazgatóságok (adófelügyelők, központi díj- és illetékkiszabási hivatal) kötelesek mindazokban, amiket az 1907. évi III. t.-c. és az

ezen törvény végrehajtása iránti jelen utasítás előir, a pénzügyminiszter rendeletére eljárni.

Nevezetesen kötelesek:

1. a jelentéstétel végett hozzájuk küldött folyamodványokat:

a) minden egyes esetben a fenforgó körülmények és viszonyok alapos mérlegelése után,

b) oly esetekben, midőn a folyamodó gyáros, vagy iparos a jelen utasítás 23. §-ában körülírt százalékos arányszám megállapítását kéri, különösen az e szakaszban felsorolt adatoknak pontos számbavétele után,

véleményük kíséretében a pénzügyminiszterhez visszaterjeszteni;

2. a kedvezmények megadására vonatkozó kormányhatósági rendeletek leérkezése után a kedvezmények engedélyezését az ezen esetekről vezetendő nyilvántartásban feljegyezni és az illető adókvetési iraton is kitüntetni, s ahoz képest az illető gyár vagy ipartelep tulajdonosait, esetleg mezőgazdasági szeszfőzde bérlőit a gyárból vagy ipartelepből eredő jövedelemre nézve a jelen utasítás 23. §-ában körülírt eljáráshoz szigoruan alkalmazkodva, a kedvezmények tartamára egészen, vagy részben a megfelelő adó alól kihagyni.

A kedvezményekről vezetendő nyilvántartásban feljegyzendők:

a) a gyár, illetőleg az ipartelep tulajdonosának (a cég beltagjainak), illetőleg bérlőjének neve;

b) a cégben vagy a tagjai sorában történt esetleges változások;

c) a gyár vagy iparvállalat helye (vármegye, község);

d) a gyár, illetőleg ipartelep minősége;

e) az állami kedvezményekre vonatkozó kormányhatósági rendelet és a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) iktató számai;

f) azok az üzemágak, melyekre a kedvezmények kiterjednek és azon százalékos arányszám, amelynek megfelelően a kedvezmények érvényesítendők;

g) a kedvezmények kezdő és lejáratú időpontja;

h) a kormányrendeletben foglalt esetleges különleges határozatok;

i) a folyamodást megelőző, valamint az azt, illetőleg a kedvezmények engedélyezését követő években esetenként kivetett adók összege koronákban, és

j) az állami kedvezmények megszűnése folytán az adókvetés iránt tett intézkedések száma és kelte.

3. A törvény 3. §-ában meghatározott állandó vagy ideiglenes adómentesség engedélyezése és a kikötött feltételek ellenőrzése körül a jelen utasítás 31., 32. és 33. §-ainak megfelelően eljárni.

4. Az iparsó engedélyezése iránt hozzájuk beérkező folyamodványokat minden egyes esetben a fenforgó körülmények és viszonyok alapos mérlegelése után, véleményük kíséretében a m. kir. pénzügyminiszterhez felterjeszteni.

5. Az iparsó kiszolgáltatására vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet leérkezése után az abban foglalt meghagyások, valamint az idevonatkozó

törvényes rendelkezések és szabályok értelmében eljárni, különösen pedig az előírt rendszeres ellenőrzést a legközelebbi pénzügyőri közegek által megfelelően gyakoroltatni.

6. Mezőgazdasági szeszfőzdek és cognagyáraknak állami kedvezményekben való részesítése esetén az előírt rendszeres ellenőrzést — a jelen utasítás 51., 52., 54. és 55. §-ainak megfelelően — a pénzügyőri közegek által gyakoroltatni.

58. §.

Amennyiben a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő, központi díj- és illetékkiszabási hivatal) oly felvilágosításokat igényelnek, amelyek csak helyszíni vizsgálat alapján nyújthatók, ezekért az illetékes kerületi kir. iparfelügyelőhöz, Horvát-Szlavonországokban pedig a bányához kötelesek fordulni. Az iparfelügyelők a pénzügyigazgatóságok ily irányú megkereséseinek soronkívül tartoznak megfelelni.

Az utasítás 41. §-ában említett bányászati vállalatokra nézve e tekintetben is a m. kir. bányakapitányságok illetékesek.

V. FEJÉZET.

A kedvezmények megvonása.

59. §.

A törvény 10. §-a szerint a kereskedelemügyi miniszter az engedélyezett kedvezményeket a pénzügyminiszterrel egyetértőleg egészen vagy részben megvonhatja, ha a kedvezményben részesített gyár vagy ipartelep a jelen törvény alapján kikötött feltételek valamelyikének nem felel meg.

A törvény alapján kikötött feltételek azok, amelyek az előzetes biztosítás, illetőleg engedélyezés alkalmával megállapítottak.

A magyarországi mezőgazdasági szeszgyárak állami kedvezményeinek megvonására a földművelésügyi m. kir. miniszter illetékes, aki e tekintetben a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel és a m. kir. pénzügyminiszterrel egyetértőleg jár el.

A horvát-szlavonországi iparvállalatok kedvezményeinek megvonására, ideértve a mezőgazdasági szeszfőzdekét is, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter illetékes, aki e tekintetben a horvát-szlavon-dalmát bányal és a m. kir. pénzügyminiszterrel egyetértőleg jár el.

60. §.

A kedvezmények megvonás esetén azon időponttól számítva vonandók meg, amikor az arra okot szolgáltató cselekvés vagy mulasztás megtörtént. Ezen időpont a megvonást kimondó miniszteri rendeletben megjelölendő.

A megvonás ugyanazokkal és ugyanolyan módon közzendő, mint az engedélyezés. (Lásd az utasítás 45. §-át).

61. §.

A kedvezményeknek részben való megvonása vagy a kedvezmények tartamára, vagy pedig a

törvényben felsorolt egyes kedvezményekre vonatkozhatik.

Erre az 59. §-ban említett miniszterek illetékesek.

A kedvezményeknek részben való megvonása ugyanazokkal és ugyanolyan módon közlendő, mint az engedélyezés.

VI. FEJEZET.

Az államsegélyekről.

62. §.

Aki a törvény 9. §-ában említett államsegélyt igénybe venni óhajtja, tartozik eziránt ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott kérvényben folyamodni.

A folyamodványok, ha ezután létesítendő gyárról vagy ipartelepről van szó, közvetlenül, ha pedig már fennálló vállalatról van szó, az illetékes kereskedelmi és iparkamara útján a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez nyújtandók be.

A folyamodványban részletesen felsorolandók az ipartelepen előállítani szándékolt vagy előállított cikkek, közlendő az alkalmazandó eljárásoknak szakértő tájékoztatására alkalmas leírása, az ipartelepen alkalmazandó munkások száma, külön az ipartelep telkébe és épületeibe, továbbá gépeibe és berendezési tárgyaiba beruházandó vagy beruházott álló tőke és azonkívül a befektetendő vagy befektetett forgótőke nagysága, és tájékoztató nyújtandó az évi termelés megközelítő mennyiségéről és értékéről, a termelés nagyságát meghatározó fontosabb termelési eszközöknél (pl. főnögyáraknál az orsószámának, szövőgyárnál a szövőszekek számának) e termelés nagyságára következtetést engedő felsorolása mellett.

Amennyiben folyamodó a tervbe vett munkásszámot, befektetést és termelést fokozatosan, de záros határidő alatt kívánja elérni, a folyamodványban nemcsak az első, hanem a következő évekre vonatkozólag is részletezendők ezek az adatok.

A folyamodványban külön felsorolandók azok a feldolgozandó anyagok, gépek és berendezési tárgyak, amelyeket folyamodó külföldről szándékozik beszerezni és a külföldi beszerzés szükségessége mindenkor részletesen indokolandó.

63. §.

A törvény 9. §-ában említett államsegély engedélyezését a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a törvény ezen §-a alapján a törvény 7. §-ában részletezett föltételekhez kötheti.

Ezen föltételek a segély kiállításba helyezése alkalmával az erre vonatkozó miniszteri rendeletben megállapíthatnak.

A vállalat tulajdonosa köteles az államsegélyt vagy állami részesedést kiállításba helyező leirat vétele után az abban megállapított határidőn belül a föltételeket, illetőleg kötelezettségeket magában foglaló közzegyzői okiratot a kereskedelemügyi m. kir. miniszter elől terjeszteni, mert ellenkező esetben a segélyt vagy részesedést kiállításba helyező leirat hatályát veszti.

64. §.

Ha a vállalat a kikötött feltételek bármelyikének módosítását kívánja, vagy az alkalmazottak honossága és a hazai beszerzés kötelezettsége alól felmentést kérne, tartozik ez iránt esetről-esetre a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez fordulni. A kérelem mindenkor részletesen indokolandó.

Ha a szándékolt külföldi beszerzés oka az, hogy a kérdéses anyag vagy iparcikk helyföldön egyáltalán nem, vagy nem megfelelő minőségben állítatik elő, ezen körülmény szintén főlemlítendő.

(Polyt. köv.)

Hirek.

— **Személyi hír.** Tüdös Kálmán dr. tiszti főorvos a városi tanács megbízásából jelen volt a magyar orvosok és természetvizsgálók pozsonyi nagygyűlésén.

— **A városi tanács Ohat—Kőcsön.** Fried Emil, aki haszonbérletre a város tulajdonát képező ohat—kőcsi, 5000 holdas birtoknak, most nagyarányú gazdasági épületeket építtetett és meghívta a tanács tagjait, menjenek ki az épületeket megtekinteni. A meghívás folytán Kovács József polgármester, dr. Magoss György főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Aczél Géza főmérnök, Körner Adolf, Király Gyula, Konez Ákos tanácsnokok, Farkas Bertl májai biztos és dr. Tóby Elek városi jegyző szombatban a déli vonattal kimentek Fried Emilhez, aki uri házában rendkívül szívélyesen fogadtatásban részesítette a tanács tagjait. Fried Emil pompás ebédet várta az urakat, akik kintlétták alatt megtekintették a nagyterjedelmű birtok kitűnő berendezéseit és felszereléseit, ugyancsak az új épületeket, amelyekről a tanács tagjai legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak, amennyiben azok rendkívül szilárd, erős, szép épületek. Meglátogatták a birtokon kívül levő óvodát is, ahol 50 gyermeket tanít egy szorgalmas, lelkiismeretes óvónő, akit a polgármester nagyon megdicsért az elért sikerért. A tanács tagjai olyan kedves, figyelmes és úri vendégterületben részesültek, hogy vasárnap délig maradtak kint, amikor a legnagyobb elismerés kifejezése mellett haza indultak, köszönetüknek adván kifejezést a szívélyes vendéglátásért.

— **A város köztisztasága.** Zoltán Hermann köztisztasági vállalkozó folyamodott a városhoz, bérletének meghosszabbításáért. A jog- és pénzügyi bizottság javasolni fogja a meghosszabbítást a mostani feltételek mellett.

— **A faárak emelése.** A jog- és pénzügyi bizottság f. hónap 27-én tartott ülésében egy szövegű felszólalással, hogy olyan javaslatot tesz a közgyűlésnek, hogy a hasábos tűzifa árát 32, az I. osztályú botfát 20, a II. osztályú botfát 17 koronára emelje fel. A ház után járó fellelősség öle pedig ezental 20 korona lesz.

— **Adótárgyalások** A III. osztályú kereseti adót fizető polgárok adótárgyalásai az adókövető bizottság előtt tegnap kezdődtek meg. A bizottság, mely előtt tegnap is számosan jelentek meg, napenként ülészik.

— **Fejérpataki László Debreczenben.** A muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőse megbízásából dr. Fejérpataki László vasárnap Debre-

cenzebe érkezett. A vasúti állomáson Oláh Károly tanácsnok és Zoltai Lajos muzeumőr várták. Fejérpataky tiszteletére Oláh Károly közművelődési tanácsnok vasárnap délben ebébet adott. A muzeumot, melynek néprajzi osztálya már is régen érdekes, délután tekintette meg Fejérpataky és megelégedését fejezte ki a pontos kezelés felett. Az építendő muzeum céljaira felajánlott telkek közül a Tabornoki házat tartotta Fejérpataky a legalkalmasabbnak. A kitünő tudós hétfőn Oláh Károly tanácsnok társaságában a Hortobágyra szállott ki.

— **A magyarságért.** Beszterceze magyar színikört óhajt építeni a magyar színészet ápolására. A színikör építkezésének fedezésére városunkhoz fordult segítségért. A jog- és pénzügyi bizottság e célra 50 koronát javasol adni.

— **A nagyerdei fürdő ügye.** Balkányi Ede dr. a nagyerdei fürdő bérlője, azon kérrsel fordult a városhoz, hogy oldja fel őt a szerződés kötelezettsége alól. A kérést a jog- és pénzügyi bizottság a héten tárgyalta és hosszas vita után azt határozta, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek azt, hogy a bérlőt bocsássa ki a béreltből, kárpótlás megadását ellenben nem javasolja.

— **Értesítés.** A kerületi munkás biztosító pénztár Piac-u. 79. szám alatti helyiségében működését megkezdvén, értesítjük az összes ipari alkalmazottakat, ide értvén az eddigi pincér egyeleti — illetve ipartestületi betegsegélyező pénztár volt tagjait is, hogy betegség vagy baleset előfordul-tával, ha valamennyiben fennjáró betegek, lehetőleg reggel 9 órakor a pénztár helyiségében jelenjenek meg, amidőn ott minden nap orvos áll rendelkezésükre. További gyógykezeltesük iránt ugyanott kapják meg a kellő felvilágosítást. Fekvő beteget az illető kerület orvosánál legkésőbb reggeli 9 óráig kell bejelenteni. Hasonló az eljárás, ha e pénztári tag családjában történne megbetegedés, mivel az 1907. év XIX-ik t.-c. értelmében a pénztár a családtagokat is ingyen orvosi segítségben és gyógyszer ellátásban részesíti. Sürgős esetekben az alantírt következő orvos urak bármelyikéhez forduljanak:

Dr. Gáspár Géza orvos ur lakása Piac-u. 71.
Dr. Hättér Károly orvos ur lakása Hatvan-u. 16.
Dr. Popper Alajos orvos ur lakása József kir. herceg-u. 19.
Dr. Rózsa Mór orvos ur lakása Széchenyi-utca 27.
Dr. Széll Kálmán orvos ur lakása József kir. herceg-u. 35.
Fogbetegjeinket dr. Szász Adolf ur, szembetegeinket dr. Burger Péter orvos urak látják el.
Az igazgatóság.

12.492.
1907.

Árverési hirdmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező s a tócskerti 61 hold 3 négyszögöl területű szántás-vetésre vagy legeltetésre szabadon használható Bikatilalmas és a mellette fekvő 32 hold 564 négyszögöl területű fűzfa csőzház környéken levő földek 1907. évi nov. hó 1-től 1913 nov. hó 1-ig terjedő 6 évre a városi Tanács 12,414—12,492/1907. sz. végzése folytán 1907. évi szept. hó 12-ik napján

d. e. 10 órakor a városháza közgyűlési termében nyilvános árverésen haszonbérbe fognak adni.

Ezen árverésre az árverelmi szándékozók azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételek a város- számvevői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1907 augusztus hó 22-én.

Városi Tanács.

240. HAJDU VÁRMEGYE ÉS DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS FŐPÁLYÁJÁTÓL.
1907. V. sz.

Pályázati hirdmény.

Debreczen szabad királyi város törvényhatóságánál a házipénztári ellenőri állás üresedett meg. Ezen állás, mely évi 2000 korona fizetésből és 400 korona lakáspénzből álló javadalmazással van egybekötve, Debreczen szabad királyi város törvényhatóságánál az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésen fog választás útján betöltetni.

Felihívom mindazokat, akik erre az állásra pályázni kívánnak s az 1883. évi I. t.-c. 18. §-ban körülírt minősítést kimutatni képesek, hogy okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölt választmány elnökéhez folyó évi szeptember hó 1-ső napjának délelőlt 12 órájáig annyiával is inkább benyujtsák, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg üresedbe jövő állásokra is pályázat nyitlatik.

Debreczen, 1907. augusztus 1.

Weszprémy Zoltán s. k.

főispán.

10822—1907. sz.

Árverési hirdmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező s a debreczeni 9216. sz. ljkvben A + 155 hrsz. alatt felvett 5685/I—20/b. — 1/1 hrsz. ingatlanok:

1. az 5685 I-20/b-3b-1A-a	hatszámmal jelölt része	292 négyszögöl.
2. " 5685 I-20/b-3b-1A-b	"	292
3. " 5685 I-20/b-3b-1A-c	"	292
4. " 5685 I-20/b-3b-1A-d	"	292
5. " 5685 I-20/b-3b-1A-e	"	292
6. " 5685 I-20/b-3b-1A-f	"	292

területtel; — továbbá az ugyanazon ljkvben A+156. hrsz. 5685/I—20 b—3b—1/2 hrsz. ingatlanak 5685/I—20/b—1/2—á helyrajzi számmal jelölt része 280 négyszögöl területtel a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek 280/15,962—1906. bkgy. sz. alatt hozott s a m. kir. belügyminiszter által 1917/1907 III. f. sz. alatt jóváhagyott határozata folytán a folyó 1907 szeptember 12-ik napján a városháza közgyűlési termében tartandó nyilvános árverésen eladatik; mely árverésre az árverelmi szándékozók azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a számvevői hivatalban megtekinthetők.

Debreczen, 1907 július hó 25-én.

A városi tanács.